

РЕЦЕНЗІЯ

офіційного рецензента, кандидата медичних наук, доцента ЗВО кафедри травматології та ортопедії Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова **Яремина Станіслава Юрійовича** на дисертаційну роботу аспіранта кафедри травматології та ортопедії Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова **Маціпури Максима Миколайовича** на тему: «Особливості моноконділярного ендопротезування колінного суглоба та профілактика подальшого прогресування проявів гонартрозу» подану до захисту у спеціалізовану вчену раду ДФ 05.600.100 Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова створену згідно до наказу в. о. ректора ЗВО Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова № 190 від 01 грудня 2023 року на підставі рішення Вченої ради ВНМУ ім. М. І. Пирогова № 5 від 30 листопада 2023 року з правом прийняття до розгляду та проведення разового захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина»

1. Ступінь актуальності обраної теми

Проблема вибору оптимального методу лікування дегенеративно-дистрофічних захворювань колінного суглоба протягом тривалого часу залишається темою численних дискусій. У значній частині випадків, гонартроз вражає один із відділів колінного суглоба, переважно медіальний. Варіантом вибору в подібних випадках є моноконділярне ендопротезування колінного суглоба.

Загальновідомими перевагами методики одновиросткового ендпротезування колінного суглоба є ощадливість втручання, збереження зв'язкових структур, раннє відновлення мобільності пацієнтів, відмінні післяопераційні результати та низька частота ускладнень. Однак,

диференційовані показання до застосування методики моноконділярної артропластики колінного суглоба протягом тривалого часу залишаються дискусійними. Зазначені невирішені питання знайшли детальне відображення у рецензованій роботі Маціпури М. М.

Дослідження оптимального положення компонентів ендопротеза та положення осі нижньої кінцівки при моноконділярному ендопротезуванні колінного суглоба, які є ключовими науковими питаннями висвітленими у рецензованій роботі, вважаються факторами досягнення успішних клінічних результатів лікування та подовження періоду виживаності імплантату.

Таким чином, представлене дисертаційне дослідження Маціпури Максима Миколайовича на тему: «Особливості моноконділярного ендопротезування колінного суглоба та профілактика подальшого прогресування проявів гонартрозу» є актуальним за своєю тематикою.

2. Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача

Рецензована дисертаційна праця Маціпури М. М. виконана на високому науково-методичному рівні. В дисертації наведено аргументацію актуальності обраної теми дослідження, коректно сформульовано мету та необхідні для її реалізації завдання. Методи дослідження, залучені для вирішення поставлених завдань, підібрані раціонально. Використані у роботі дослідницькі інструменти та засоби вимірювальної техніки повірені територіальним органом Держспоживстандарту України, що підтверджено відповідним експертним висновком. Варто відмітити відповідність проведених досліджень вимогам вітчизняних та міжнародних біоетичних норм, що засвідчено висновками комісії з біоетики Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова (протокол (№ 8 від 25 жовтня 2018 р. та протокол № 5 від 01 вересня 2022 р.). Цифрові дані досліджень обраховано з використанням сучасних засобів статистичної обробки та з допомогою програм Statistica 13, MathLab R2012a та IBM Statistics SPSS 20.0. Основні

наукові положення дисертаційного дослідження, висновки та практичні рекомендації є логічно обґрунтованими, чітко відповідають поставленій меті та завданням.

Дисертаційна праця написана українською мовою, викладена на 223 сторінках, містить типову структуру та включає вступ, аналітичний огляд літератури, матеріали та методи дослідження, розділи власних досліджень, аналіз та узагальнення результатів, висновки та практичні рекомендації, список використаних джерел та 3 додатки. Дисертація гарно ілюстрована, містить 79 рисунків та 34 таблиці. Список використаної літератури, який оформлено у відповідності до чинних вимог, складається з 144 джерел сучасної літератури, з яких 113 найменувань викладено латиницею, 31 – кирилицею.

Результати дисертаційного дослідження всебічно відображені в наукових публікаціях здобувача. За темою дисертаційної праці здобувачем опубліковано 15 наукових робіт, з яких 9 статей у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України та міжнародних наукометричних баз, 1 з яких, написана англійською мовою, одноосібно. Дисертантом представлено 6 тез в матеріалах науково-практичних конференцій, з яких 1 написано одноосібно.

Отже, дисертаційне дослідження Маціпури Максима Миколайовича підготовлено на високому науковому рівні. Загальна кількість представлених наукових публікацій здобувача достатня, внесок Маціпури М. М. в публікаціях вирішальний.

3. Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях

На основі даних клінічного та біомеханічного досліджень дисертантом підтверджено високу ефективність застосування методики монокондилярного

ендопротезування колінного суглоба в лікуванні пацієнтів з гонартрозом з переважним ураженням медіального відділу суглоба. Дослідником розроблено критерії прогнозування результатів монокондилярного ендопротезування колінного суглоба у віддаленому періоді, показання та протипоказання до застосування до зазначеної хірургічної техніки.

Дисертантом експериментальним шляхом встановлено значення величин модуля пружності та межі міцності кісткових цементів Palacos R та Palacos fast, які були використані у наступних етапах математичного моделювання умов навантаження нижньої кінцівки при одновиростковій артропластиці колінного суглоба.

Аргументуючи результатами біомеханічного дослідження автором роботи вперше доведено оптимальні умови формування відмінних функціональних результатів монокондилярного ендопротезування колінного суглоба. Дисертантом розроблено методику монокондилярного ендопротезування колінного суглоба з програмованим відхиленням осі нижньої кінцівки, яка володіє елементами наукової новизни та практичної цінності. Крім того, дослідником доведено високу ефективність розробленої методики та доцільність її використання в клінічних умовах.

Представлені наукові положення повідомлено в опублікованих здобувачем працях у повній мірі.

Можна стверджувати, що представлені Маціпурою Максимом Миколайовичем результати проведених досліджень містять елементи наукової новизни та повністю викладені в опублікованих працях.

4. Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Дисертаційна робота Маціпури М. М. є завершеним, самостійно виконаним науковим дослідженням, в якому наведено вирішенню актуального наукового-практичного завдання сучасної медицини, що полягає в

дослідженні особливостей монокондилярного ендопротезування колінного суглоба та методів профілактики прогресування проявів гонартрозу. Основні результати роботи обґрунтовані глибоким аналізом великої кількості джерел наукової літератури, коректно розробленим дизайном дослідження, достатньою кількістю матеріалів спостереження та використанням сучасних, адекватних поставленим завданням, методологічних принципів.

Основні результати роботи сформульовані автором у 6 висновках та 4 практичних рекомендаціях. Висновки є лаконічними, інформативними, логічним узагальненням найбільш вагомих результатів дисертаційного дослідження, свідчать про досягнення поставленої мети.

Отже, отримані результати, наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані у дисертації Маціпури Максима Миколайовича науково обґрунтовані.

5. Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності

Визначена мета дисертаційної роботи, що полягає у покращенні результатів лікування пацієнтів з гонартрозом шляхом застосування оригінальної методики монокондилярного ендопротезування колінного суглоба з програмованим відхиленням осі нижньої кінцівки та з використанням розроблених принципів профілактики подальшого прогресування дегенеративно-дистрофічного процесу та поставлені 5 завдань вирішені здобувачем повністю та на високому рівні. Здобувач Маціпура М. М. опанував сучасні принципи методологічного підходу, зокрема виконав патентно-інформаційний пошук, аналіз достатньої кількості актуальних літературних джерел, розробив дизайн дослідження, виконав набір хворих, їх обстеження, прийняв участь у виконанні більшості оперативних втручань, провів статистичний обрахунок отриманих даних, їх аналіз та узагальнення.

Дослідник сформулював висновки та практичні рекомендації, оформив дисертаційну роботу відповідно до встановлених вимог.

Таким чином, Маціпура Максим Миколайович на високому рівні оволодів методологією наукової діяльності. Поставлені завдання релевантні сформульованій меті дослідження, вирішені повністю.

6. Теоретичне і практичне значення результатів дослідження

Наукові положення дослідження Маціпури М. М. є вагомим внеском у розширенні уявлень щодо особливостей умов навантаження компонентів ендопротеза та структур колінного суглоба при монокондилярному ендопротезуванні, що має теоретичне значення для сучасної ортопедії.

В роботі наведено рекомендації практичного характеру щодо особливостей застосування методики одновироскової артропластики у випадку ізольованого медіального гонартрозу, зокрема автором розроблено та науково обґрунтовано показання та протипоказання до використання досліджуваної методики. Дисертантом розроблено спосіб монокондилярного ендопротезування колінного суглоба з програмованим відхиленням осі нижньої кінцівки та пристрій для визначення залишкового відхилення осі гомілки, використання яких дозволяє покращити результати лікування пацієнтів з гонартрозом та сприяти профілактиці подальшого прогресування дегенеративно-дистрофічного процесу.

Результати дисертації впроваджено в матеріали лекцій та практичні заняття кафедри травматології та ортопедії та кафедри фізичної та реабілітаційної медицини Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова. Основні наукові положення роботи використовують у практичній діяльності травматологічного відділення та травм пункту Комунального некомерційного підприємства "Вінницька міська клінічна лікарня швидкої медичної допомоги".

7. Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації в практиці

Напрацювання дисертації Маціпури М. М. дозволяють покращити результати лікування пацієнтів з гонартрозом шляхом застосування оригінальної методики монокондилярного ендопротезування колінного суглоба з програмованим відхиленням осі нижньої кінцівки та з використанням розроблених принципів профілактики подальшого прогресування дегенеративно-дистрофічного процесу. Основні наукові положення роботи можуть бути використані в науково-дослідній діяльності вищих навчальних закладів медичного спрямування та науково-дослідних інститутів з метою поглиблення розуміння умов навантаження компонентів ендопротеза та кісткових структур суглоба при одновиростковій артропластиці колінного суглоба. В практичній діяльності лікарів-ортопедів доцільним буде використання, розроблених автором, показань та протипоказань до монокондилярного ендопротезування колінного суглоба, а також застосування оригінальної методики хірургічного втручання в лікуванні пацієнтів з ізольованим медіальним гонартрозом. Крім того, отримані дослідником матеріали будуть корисними в навчальній діяльності, зокрема в процесі викладання курсу «Травматологія та ортопедія» для студентів вищих навчальних медичних закладів та здобувачів післядипломної освіти за спеціальностями 222 «Медицина» та при розробці навчально-методичних матеріалів — підручників, навчальних посібників, лекцій тощо.

8. Відсутність (наявність) порушень академічної доброчесності

У рецензованому дисертаційному дослідженні Маціпури М. М. наведено посилання на усі, згадані у тексті наукової праці, джерела інформації. Інформація, представлена дослідником, щодо використаних матеріалів, методів та отриманих результатів є достовірною, повідомлена з дотриманням

принципів академічної доброчесності та норм законодавства про авторське право. Ознаки академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації чи інших порушень, які б могли поставити під сумнів самостійний характер виконання представленої наукової праці відсутні.

Рівень оригінальності дисертації Маціпури М. М. становить 92,96 % при перевірці програмним засобом «StrikePlagiarism.com», що підтверджено довідкою Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова про перевірку на плагіат № 13/04 від 28.03.23 р..

Таким чином, дисертація Маціпури Максима Миколайовича є самостійною оригінальною науковою працею, яка виконана з дотриманням норм академічної доброчесності, рекомендована до захисту.

9. Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам

Дисертаційна робота здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії Маціпури Максима Миколайовича на тему: «Особливості монокондилярного ендопротезування колінного суглоба та профілактика подальшого прогресування проявів гонартрозу» є самостійною, кваліфікованою, завершеною науково-дослідницькою працею, яка є актуальною, виконаною на достатньому фактичному матеріалі з використанням сучасного методологічного підходу, вирізняється науковою новизною та практичною цінністю.

Наведена дисертація у повній мірі відповідає вимогам до оформлення дисертації, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 та положенням постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії».

Маціпура Максим Миколайович має необхідний рівень наукової кваліфікації та заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина».

Офіційний рецензент:

доцент ЗВО кафедри травматології та
ортопедії Вінницького національного
медичного університету ім. М. І. Пирогова
кандидат медичних наук

Станіслав ЯРЕМИН